

॥ ९५ ॥ स्पर्शयामासददौ ॥ ९६ ॥ उपासन् उपासीनः ॥ ९७ ॥ प्राकृतं आविद्यकं ॥ ९८ ॥ अनंतःत्रिविधपरिच्छेदशून्योहमिति मनसि निश्चयं कृत्वा नित्यं सर्वदा यतो धर्मादिकं प्राकृतं मिथ्याऽतः केवलमेवाचिंतयदितिसार्धश्लोकः ॥ ९९ ॥ इदं धर्मादि व्यक्तं बुद्ध्यादि अव्यक्तं अज्ञानं ॥ १०० ॥ तस्थौ स्थाणुवदचलमस्तीत्यर्थः ॥ १०१ ॥ दीयमानं गवादिकं सर्वमात्मैवेत्यर्थः ॥ १०२ ॥ १०३ ॥ एवमुक्तप्र

गते मुनिवरे तस्मिन्कृते चापि प्रदक्षिणं ॥ दैवरातिर्नरपतिरासीनस्तत्र मोक्षवित् ॥ ९५ ॥ गोकोटिं स्पर्शयामास हिरण्यं तु तथैव च ॥ रत्नांजलिमथैकं च ब्राह्मणेभ्यो ददौ तदा ॥ ९६ ॥ विदेहराज्यं च तदा प्रतिष्ठाप्य सुतस्य वै ॥ यतिधर्ममुपासंश्चाप्यवसन्मिथिलाधिपः ॥ ९७ ॥ सांख्यज्ञानमधीयानो योगशास्त्रं च कृत्स्नशः ॥ धर्माधर्मचराजेंद्रप्राकृतं परिगृह्यन् ॥ ९८ ॥ अनंत इति कृत्वा स नित्यं केवलमेव च ॥ धर्माधर्मौ पुण्यपापे सत्यासत्ये तथैव च ॥ ९९ ॥ जन्ममृत्युचराजेंद्रप्राकृतं तदचिंतयन् ॥ व्यक्ताव्यक्तस्य कर्मैदमिति नित्यं नराधिप ॥ १०० ॥ पश्यंतियोगाः सांख्याश्च स्वशास्त्रकृतलक्षणाः ॥ इष्टानिष्टविमुक्तं हितस्थौ ब्रह्मपरात्परं ॥ १०१ ॥ नित्यं तदा दुर्विद्वांसः शुचितस्माच्छुचिर्भव ॥ दीयते यच्च लभते दत्तं यच्चानुमन्यते ॥ १०२ ॥ ददाति च नरश्रेष्ठ प्रतिगृह्णाति यच्च ह ॥ ददात्यव्यक्त इत्येतत्प्रतिगृह्णाति यच्च वै ॥ १०४ ॥ आत्मा त्वेवात्मनो त्वेकः को न्यस्तस्मात्परो भवेत् ॥ एवं मन्यस्व स तत मन्यथामाविचिंतय ॥ १०३ ॥ यस्याव्यक्तं न विदितं स गुणं निर्गुणं पुनः ॥ तेन तीर्थानियज्ञाश्च सेवितव्या विपश्चिता ॥ ५ ॥ न स्वाध्यायैस्तपोभिर्वायज्ञैर्वा कुरुनंदन ॥ लभतेऽव्यक्तिकं स्थानं ज्ञात्वा व्यक्तं महीयते ॥ ६ ॥ तथैव महतः स्थानमाहंकारिकमेव च ॥ अहंकारात्परं चापि स्थानानि समवाप्नुयात् ॥ ७ ॥ ये त्वव्यक्तात्परं नित्यं जानते शास्त्रतत्पराः ॥ जन्ममृत्युविमुक्तं च विमुक्तं सदसच्चयत् ॥ ८ ॥ एतन्मया संजनकात्पुरस्तात्तेनापि चासंनृपयाज्ञवल्क्यात् ॥ ज्ञानं विशिष्टं न तथा हियज्ञा ज्ञानेन दुर्गतरतेन यज्ञैः ॥ ९ ॥ दुर्गजन्मनिधनं चापि राजन्नभौतिकं ज्ञानविदो वदन्ति ॥ यज्ञैस्तपोभिर्नियमैर्ब्रतैश्च दिवं समासाद्य पतन्ति भूमौ ॥ १० ॥ तस्मादुपासस्व परं महच्छुचिं शिवं विमोक्षं विमलं पवित्रं ॥ क्षेत्रज्ञात्वापार्थिवज्ञानयज्ञमुपास्य वै तत्त्वमृषिर्भविष्यसि ॥ ११ ॥ यदुपनिषदमुपाकरोत्तथा सौ जनकनृपस्य पुरा हियाज्ञवल्क्यः ॥ यदुपगणितशास्त्रं ताव्ययं तच्छुभममृतत्वमशोकमर्हति ॥ १२ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांति ० मो० याज्ञवल्क्यजनकसंवादसमाप्तौ अष्टादशाधिकत्रिशततमोऽध्यायः ॥ ३१८ ॥ ॥ ६३ ॥

कारेण मन्यस्व जानीहि ॥ १०४ ॥ १०५ ॥ अव्यक्तादीनां मध्ये यद्यदुपास्ते तत्तत्तादात्म्यं प्राप्नोतीत्याह लभत इत्यादिना व्यक्तं स्पष्टं आपरोक्ष्येणेत्यर्थः ॥ १०६ ॥ शेषं स्पष्टार्थं ॥ १०७ ॥ १०८ ॥ १०९ ॥ ११० ॥ १११ ॥ ११२ ॥ ॥ इति शांति ० मो० नै० जा० अष्टादशाधिकत्रिशततमोऽध्यायः ॥ ३१८ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६३ ॥